

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра публічного управління та адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕМОКРАТІЯ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри публічного
управління та адміністрування
Протокол № 1 від «02» січня 2024 р.

Івано-Франківськ, 2023-2024 н.р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура дисципліни
4. Теми практичних занять
5. Самостійна робота
6. Індивідуальне завдання
7. Методи навчання
8. Система оцінювання дисципліни
9. Ресурсне забезпечення
10. Інформація про підвищення кваліфікації викладача
11. Контактна інформація
12. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Демократія: від теорії до практики	
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування	
Спеціалізація (за наявності)		
Спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування»	
Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	
Освітній рівень	Бакалавр	
Статус дисципліни	Вибіркова	
Курс / семестр	2/4	
Розподіл за видами занять та годинами навчання	<i>Денна форма навчання:</i> Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.	<i>Заочна форма навчання:</i> Лекції – 6 год. Практичні заняття – 6 год. Самостійна робота – 78 год.
Мова викладання	українська	
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://test-d-learn.pnu.edu.ua/	

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета: навчальний курс спрямований на формування високої політичної і демократичної свідомості студентської молоді, вироблення у молодих людей глибокого розуміння невідворотності демократичної перспективи, виховання свідомого громадянина. Отримані знання сприятимуть розвитку у студентів важливих професійних навичок, формуванню їх громадянської позиції.

Основні цілі (завдання) курсу:

- поглибити науково-теоретичні знання студентів з основ теорії та практики демократії;
- формування у студентів знань про закономірності функціонування політичної системи і політичного життя суспільства в умовах розвиненої демократії; - розвивати зацікавленість до демократичних інституцій і демократичного способу життя.
- сформувати розуміння суспільної значимості розвитку демократичних інститутів та процесів, їхнього позитивного впливу на загальний стан суспільства в цілому; - сприяти розвитку демократичної політичної свідомості молоді.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- що таке демократія, її сутність, ідеали і принципи;
- витоки, історичні етапи розвитку та теоретичні концепції демократії; - історію виникнення і розвиток демократії;
- основні положення світових політичних шкіл, концепцій і напрямків щодо теорії демократії;
- основні етапи розвитку української політичної думки та сучасного розуміння основних політичних концепцій теорії демократії;
- сутність, ідеали і принципи демократичних відносин і процесів;
- критерії, інститути, форми, умови та механізми функціонування демократії;

4

- основні права людини і громадянина;
- суть і значення демократичних політичних систем і режимів у житті держави і суспільства;
- зміст та співвідношення демократії і таких категорій як політична культура, політична свідомість, політична участь;
- тенденції і проблеми розвитку світового демократичного процесу у сучасних міжнародних відносинах.

вміти:

- аналізувати реально-існуючі демократичні інститути;
- порівнювати практичне функціонування демократичних інститутів в конкретних суспільствах;
- порівнювати демократичний розвиток українського політичного життя із зарубіжними процесами;
- співвідносити історико-культурні і соціально-політичні традиції розвитку демократії в світі та Україні.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
---	------	---------------------	----------

1.	Тема 1. Сутність і витоки демократії, етапи становлення та розвитку.	Базові знання сутності поняття демократія. Особливості сучасної демократії. Форми демократії: ідентитарна і репрезентативна. Еволюція форм демократії. Принципи демократії. Елементи механізму демократії. Характеристика і класифікація передумов демократії	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної роботи (тести).
2.	Тема 2. Концепції демократії та їх практична реалізація. Моделі демократичного устрою.	Мати базові знання щодо основних концепцій демократії: партисипаторна, елітарна, плюралістична. Поліархія як сучасна форма представницької демократії. Форми демократичного правління. Демократія як політичний режим. Типологія демократичних режимів.	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної роботи (тести).
3.	Тема 3. Конституційні засади прав і свобод людини і громадянина.	Вміти використовувати знання щодо сутності конституціоналізму. Роль конституції в правовій системі суспільства. Конституційні акти України у ХХ столітті. Конституція незалежної України і перспективи конституційної реформи.	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної роботи (тести).
4.	Тема 4. Система органів державної влади в демократичному суспільстві.	Виявляти знання і розуміння принципів розподілу державної влади на три гілки. Призначення, структура і функції влади. Демократія і децентралізація влади. Представницький характер та форми місцевої демократії. Основні	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної

		концепції місцевого самоврядування. Інституціональні та правові засади самоврядування.	роботи (тести).
--	--	--	-----------------

5.	Тема 5. Роль політичних партій у розвитку демократії.	Розуміння статусу і функцій політичних партій в системі представницької демократії. Організаційні засади партійної діяльності. Формування багатопартійності в Україні. Сучасна партійно-політична система України та перспективи її розвитку.	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної роботи (тести).
6.	Тема 6. Вибори як інститут демократії.	Розуміти роль виборчих систем у дотриманні принципів демократії. Суб'єкти виборчого процесу. Громадянська залученість. Форми політичної участі. Чинники та критерії демократичності виборчого процесу. Виборчі кампанії в сучасній Україні.	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної роботи (тести).
7.	Тема 7. Громадянське суспільство як умова свободи і демократії.	Вивчити структуру і функції громадянського суспільства. Моделі громадянських суспільств: демократичне, посередницьке, виборче. Правові умови функціонування громадянського суспільства. Громадські об'єднання. Вплив процесів трансформації на форму громадянського суспільства.	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної роботи (тести).
8.	Тема 8. Розвиток демократії в сучасній Україні.	Вивчити та знати особливості впливу об'єктивних і суб'єктивних чинників на процеси трансформації. Проблеми національно-державного будівництва. Неопатримоніалізм. Еліта і демократія. Демократура. Тіньовий аспект політичного процесу в Україні.	Контрольні запитання, кейси, підготовка мультимедійної презентації, завдання для самостійної роботи (тести).

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Сутність і витоки демократії, етапи становлення та розвитку	2

2.	Концепції демократії та їх практична реалізація. Моделі демократичного устрою	2
3.	Конституційні засади прав і свобод людини і громадянина	2
4.	Система органів державної влади в демократичному суспільстві	2

6

5.	Роль політичних партій у розвитку демократії	2
6.	Вибори як інститут демократії	2
7.	Громадянське суспільство як умова свободи і демократії	2
	Разом	14

5. Самостійна робота

Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Демократія: від теорії до практики» складається з різних її видів:

- 1) підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних занять);
- 2) самостійне поглиблене опрацювання тем навчальної дисципліни згідно з навчально тематичним планом та проходження тестування за результатами опрацювання; 3) підготовка індивідуального проєкту.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Сутність і витоки демократії, етапи становлення та розвитку	8
2.	Концепції демократії та їх практична реалізація. Моделі демократичного устрою	7
3.	Конституційні засади прав і свобод людини і громадянина	8
4.	Система органів державної влади в демократичному суспільстві	8
5.	Роль політичних партій у розвитку демократії	8
6.	Вибори як інститут демократії	7
7.	Громадянське суспільство як умова свободи і демократії.=	7
8.	Розвиток демократії в сучасній Україні	7
	Разом	60

6. Індивідуальне завдання

(виконується в межах самостійної роботи)

Вивчення дисципліни «Демократія: від теорії до практики» передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проекту. Зміст індивідуального завдання: Написання індивідуального завдання на одну із запропонованих тем здійснюється згідно наступних вимог: обсяг – 12-14 сторінок, 14 шрифт, 1,5 інтервал, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 10 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання в тексті в квадратних дужках, де перша цифра – номерпозиції у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [9, с.12-14]. Структура роботи:·Зміст;·Вступна частина;·Виклад матеріалу;·Висновки;·Список використаної літератури. Перелік тем:

- ✓ Античні теорії демократії
- ✓ Колективістські теорії демократії
- ✓ Ліберальні теорії демократії
- ✓ Плюралістичні теорії демократії
- ✓ Пряма та представницька демократія
- ✓ Соціалістичні теорії демократії
- ✓ Теорії елітарної демократії
- ✓ Теорії партисипативної демократії
- ✓ Модель корпоративної демократії
- ✓ Модель деліберативної демократії
- ✓ Модель співсуспільної (консоціональної) демократії

7

- ✓ Модель агоністичної демократії

7. Методи навчання

За характером пізнавальної діяльності, при вивченні дисципліни «Демократія: від теорії до практики» використовуються наступні методи навчання.

Методи навчання	Характеристика
Наочні методи навчання	Ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації (читання лекцій та підготовка практичних завдань із використанням мультимедійних презентацій, демонстрація тематичних відеороликів).
Інтерактивні методи навчання	Ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм. Серед інтерактивних методів навчання використовуються: відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод.
Практичні методи навчання	Передбачають виконання практичних завдань. Серед практичних методів навчання використовуються практичні роботи, вправи, написання есе.

Інноваційні методи навчання	Поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентнісний метод (спрямований на розвиток професійних навичок, вмінь та якостей здобувачів освіти), проєктно-дослідницький метод (спрямований на вирішення проблемного питання через розвиток пошукових та аналітичних якостей здобувачів освіти, а також навичок командної роботи), використання інформаційно комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Програми і сервіси, які використовуються: сервіси та програмні продукти від Microsoft, інструменти Google, графічні редактори Crello та Canva, хмарне презентаційне програмне забезпечення Prezi, конструктор лендінгових сторінок of.ua, Diagrams.net, конструктори для опитування Kahoot, Mentimeter, Quizalize, Learningapps, інші: QR Генератор, Cutt.ly, Trello та ін.
Методи дистанційного навчання	Ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання, платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet, Cisco Webex.

8. Система оцінювання дисципліни

Накопичування балів під час вивчення дисципліни здобувачем вищої освіти здійснюється у такому співвідношенні (підсумковий контроль у формі заліку): 1) обсяг балів за практичні заняття – 50 %

2) обсяг балів за самостійну роботу:

- тестування – 30 %

- індивідуальний проєкт – 20 %.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на практичних заняттях та набутих професійних навичок під час виконання практичних завдань.

Оцінювання відповідей здобувачів освіти на практичних заняттях відбувається згідно навчального розкладу за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за кожен вид навчальної роботи та відповідну тему відображена у таблиці. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за виконання завдань на практичних заняттях складає 50 балів.

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

№ теми Вид навчальної роботи	1	2	3	4	5	6	7	8	Разом
Практичне заняття (опрацювання завдання)	7	8	7	7	7	7	7		50

Самостійна робота (тестування з теми)	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	4	5	30
Самостійна робота (індивідуальний проєкт)									20
Максимальна кількість балів									100

Критерії поточного оцінювання:

«90-100 балів» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій, виконаних завдань), глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.

«70-89 балів» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій, виконаних завдань), в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

«50-69 балів» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей (в т. ч. у вигляді мультимедійних презентацій, виконаних завдань), але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

«Менше 50 балів» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру, взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни чи

9

підготувавши дайджест (добір уривків з різних джерел на певну тематику). У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки:

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які пройшли навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни протягом навчального семестру.

2 бали – нараховується здобувачам освіти, які взяли участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, який відповідає предмету дисципліни.

1 бал – нараховується здобувачам освіти, які підготували дайджест на певну тематику в межах вивчення дисципліни.

Також за рішенням кафедри управління та бізнес-адміністрування здобувачам вищої освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали відповідно до Положення про

порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2020 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.).

Ознайомитися із положенням можна за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/>.

Контроль за самостійну роботу.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає:

1. Тестування.
2. Підготовка індивідуального проєкту.

Тестовий контроль. Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (<https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>) (дві спроби – кращий результат).

Оцінювання за кожен тестовий контроль здійснюється за 100 бальною шкалою. Вага оцінки за відповідну тему відображена у таблиці вище. Максимальна кількість балів, яку здобувач освіти може отримати за тестовий контроль складає 30 балів. *Підготовка індивідуального проєкту.*

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкову підготовку індивідуального проєкту. Оцінювання індивідуального проєкту здійснюється за 100 бальною шкалою. Максимальна кількість балів за індивідуальний проєкт складає 20 балів. Сума балів за індивідуальний проєкт розраховується за наступною формулою:

$$y = \frac{x}{100} \times 20$$

де x – кількість балів, яку отримав здобувач вищої освіти (за 100-бальною шкалою).

Метою підготовки індивідуального проєкту є закріплення теоретичних знань і практичних навичок з дисципліни.

Критерії оцінювання індивідуального проєкту:

«90-100 балів» – індивідуальний проєкт виконано на високому рівні, вирішено усі поставлені завдання. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив повне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«70-89 балів» – індивідуальний проєкт містить деякі незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив достатнє володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«50-69 балів» – індивідуальний проєкт містить незначні помилки та суперечні питання, які можуть бути виправлені письмово, або захищені усно, проте сам проєкт не містить

10

всбічного аналізу, а поставлені питання вирішені не повністю. Під час усного захисту проєкту здобувач освіти проявив загальне володіння матеріалом та свій виступ супроводжував мультимедійною презентацією.

«Менше 50 балів» – індивідуальний проєкт не відповідає поставленим завданням, допущені суттєві помилки та неточності.

Підсумковий семестровий контроль являє собою підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що з даної дисципліни здійснюється у формі заліку.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань. Повторне складання допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) тестування в системі дистанційного навчання + усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Якщо студент не склав навчальну дисципліну за талоном 3, дозволяється повторне вивчення навчальної

дисципліни впродовж наступного семестру (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).

Здобувачі вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії більше трьох підсумкових незадовільних оцінок (F, FX) незалежно від виду контролю (екзамен, залік), відраховуються з університету за академічну неуспішність. Здобувачам вищої освіти, які одержали під час екзаменаційної сесії одну-три незадовільні оцінки (F, FX), дозволяється ліквідувати академічну заборгованість у встановлені графіком навчального процесу терміни. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни, яке регламентується Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS.

Шкала оцінювання для заліку

університетська	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
25-49	FX	не зараховано
0-24	F	

9. Ресурсне забезпечення

Рекомендовані джерела:

1. Сайт дистанційного навчання. URL : <https://test-d-learn.pnu.edu.ua/>.
2. Демократія: від теорії до практики. Підручник курсу / Грір Берроуз; пер. з англ. Ірина Бабаніна. Київ: Міжнародна фундація виборчих систем, 2018. 284 с.
3. Бориславська О. М. Європейська модель конституціоналізму: системно аксіологічний аналіз: монографія. Харків : Право, 2018. 384 с.
4. Шляхтун П. П. Політологія : історія та теорія : підручник. Київ : “Центр учбової літератури”, 2019. 470 с.

5. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕнд ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.

6. Даниленко С. Перевтілення демократії в інформаційну добу: роль нових медіа та громадянського комунікування. Політичні дослідження. №1. 2021. С. 90-105. 7. Федеративна Республіка Німеччина: засади демократичного сходження: монографія / А.І.Кудряченко. ДУ "Інститут всесвітньої історії НАН України". Київ : Фенікс, 2020. 656 с.---Бреннан, Джейсон. Проти демократії / Пер. з англ. М. Є. Бистрицького. К.: Дух і Літера, 2020. 464 с.

8. Ключковський Ю.Б. Принципи виборчого права: доктринальне розуміння, стан та перспективи законодавчої реалізації в Україні: монографія. Київ: Ваїте, 2018. 908 с.

9. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

10. Томахів В. Політологія: Навчальний посібник . Вид. 3-е, доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 224 с.

11. Політологія: навчально-методичний посібник / Л.М. Мельник, І.А. Дужа. Біла Церква, 2019. 426 с.

12. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні : монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕнд ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.

13. Бойко Н. Інтернет як соціальний ресурс демократизації сучасного українського суспільства : монографія. Київ: Інститут соціології НАН України, 2020. 256 с. 14.

Федоренко В. Л. Конституція України як основа демократичного устрою. *Новий шлях до права* : колективна монографія / Національна академія правових наук України; керівник авт. кол. А.О. Селіванов; . Київ : Логос, 2021. С. 96-106. 15.

Стефанчук Р. О., Федоренко В. Л. Референдум у системі конституційної демократії. *Всеукраїнський референдум у системі референдної демократії* : монографія. Одеса : Гельветика, 2020. С.12-58.

16. Кормич Л. І., Краснопольська Т. М. Тектоніка сучасної демократії : навчально методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Л. І. Кормич, Т. М. Краснопольська. Одеса : Фенікс, 2021. 72 с.

17. Демократизація політичних інститутів і суспільний розвиток в Україні. Збірник наукових праць / за ред. О.О. Рафальського. О.М. Майбороди. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2019. 432 с.

18. Матвієнків С.М. Трансформація політичної свідомості в умовах становлення демократії в Україні: монографія. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 252 с.

10. Інформація про підвищення кваліфікації викладача

Викладач	Різновид підвищення кваліфікації
Матвієнків Світлана Миколаївна	Міжнародне стажування (комплексне підвищення кваліфікації) у формі самоосвіти тривалістю 180 годин (6 кредитів ECTS) «Fundraising and organization of project activities in educational establishments: European experience» («Фандрейзинг та організація проєктної діяльності в закладах освіти: європейський досвід»), яке відбувалося дистанційно в Department of Polish-Ukrainian Studies of

	<p>Jagiellonian University in Krakow, (кафедра Польсько-Українських Студій Ягеллонського університету (м. Краків, Республіка Польща) з 12 лютого 2022 року по 20 березня 2022 року. Тема залікового проєкту стажування «Information Security of Citizens as a Component of National Security of the State» («Інформаційна безпека громадян як складова національної безпеки держави»).</p> <p>Онлайн-курс «Експерт з акредитації освітніх програм: онлайн тренінг» (Prometheus, 14.12.2020р)</p> <p>Онлайн-курс «Інформаційні війни» (Prometheus, 08.05.2020р)</p> <p>Онлайн-курс «Зміцнення викладання та організаційного управління в університетах» (Prometheus, 23.01.2021р) Онлайн-курс «Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів» (Prometheus, 15.08.2021р)</p> <p>Онлайн-курс «Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні» (Prometheus, 16.10.2021р)</p> <p>Член Національної спілки журналістів України (квиток № 29867) з 2019 року</p> <p>Експерт з акредитації освітніх програм зі спеціальності «052 Політологія» Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) з 2021 року</p> <p>Експерт Національного агентства кваліфікацій (НАК) з 2022 року Старша наукова співробітниця теми “Розроблення механізму стратегічного публічного управління економічною та стратегічною безпекою України” (2021 р.).</p>
--	--

11. Контактна інформація

Кафедра	<p>Кафедра управління та бізнес-адміністрування м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57,</p> <p> каб. 111 (вхід з вул. Чорновола)</p> <p> тел. +38 (097) 771-80-54 – ст. лаборант кафедри Галина Володимирівна Яцків</p> <p> https://kutba.pnu.edu.ua/</p> <p> kutba@pnu.edu.ua</p> <p>Сторінки в соцмережах:</p> <p> https://www.facebook.com/mbakafedra</p> <p> https://www.instagram.com/kafedra_mba/</p>
---------	--

Викладач	 <p>Матвієнків Світлана Миколаївна кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних інститутів та процесів</p>
Контактна інформація викладача	<p> +38 (050) 583 39 11</p> <p> svitlana.matviienkiv@pnu.edu.ua</p> <p> Робочі години: Пн-Пт – 8:30 – 17:00</p>

12. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». • Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».
--------------------------	---

	<p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2020 р.;</p> <p>із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (див. ст. 4).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2020 р.;</p> <p>із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) (див. ст. 4-5).</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач

Матвієнків С.М.